

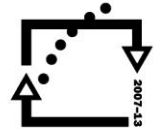
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Expresionismus v němém filmu

Gerhard Gruber

Gerhard Gruber je rakouský skladatel a pianista, který se hudebním doprovodem němých filmů proslavil již v 80. letech 20. století. Za ta léta již svou hudbou oživil přes 400 filmů.

Ve svém příspěvku nejdříve pohovořil o němých filmech, po té se zaměřil na expresionismus a na film Kabinet dr. Caligariho, na závěr tento film doprovodil svou hrou na klavír.

Film Kabinet dr. Caligariho je považován za jeden z nejlepších hororů z doby němého filmu. Byl natočen v roce 1920 ve stylu německého expresionismu. Pět let po 1. světové válce bylo v německé němé filmové tvorbě nejplodnějších. Expresionismus byl přímým zrcadlem dobových poměrů, silně ovlivnil německé filmy. Je to postoj umělce, který se nesnaží o přesnou reprodukci okolního světa, ale chce vyjádřit svou vlastní vnitřní pravdu. Prohraná válka poznamenala expresionismus temnými tóny, filmy vyjadřovali složitost duševních pochodů, různých perverzit. Právě Kabinet dr. Caligariho je nejkurióznějším dílem a také manifestem filmového expresionismu. Jeho ústředním motivem byla vzpoura proti krutosti války, proti autoritě, kterou symbolizoval právě doktor Caligari. Tvůrci filmu vycházeli z předpokladu, že jen subjektivní vidění světa je ve filmu zajímavé. Nepřirozeně deformují skutečnost, vzdalují se běžné normě. Ve filmu se vše podřizovalo pohledu na svět, který rozkládal perspektivu, osvětlení, i architektonické formy. Do tohoto zdeformovaného světa lidský element jakoby nezapadal, bylo nutné ho sladit s fantastičností namalovaných kulis. Z toho důvodu měli herci výstřední kostýmy, zmalované tváře, strnulé umělé pózy. Celkové pojetí dekorací nutilo herce ke změnám rychlosti pohybu – zrychlený pohyb na místech, která pro ně nebyla adekvátní, zpomalený tam, kde ladili s dekorací. Jejich hraní se tak přibližovalo pantomimě.

Pan Gruber se podělil o své zkušenosti s doprovázením němých filmů. Úkolem muzikanta je oživit „mrtvý“ (starý, na celuloidu) film. Musí se podřítit filmu, nesmí ho svojí hudbou potlačit. Nepovažuje za nutné znát film předem, sice filmy ze svého repertoáru již párkrát viděl, ale není to nezbytné. Za klavírem se nedá přemýšlet, protože myšlenky zdržují. Z toho je zřejmé, že doprovodná hudba je různá, záleží především na publiku, pro které hraje. Každé jeho vystoupení je jiné, pokaždé improvizuje, neboť to je nejlepší způsob dialogu mezi událostmi na plátně, hudbou a publikem. Nejnáročnější na doprovod jsou scény, které jsou málo akční nebo málo emotivní. Nemá ani oblíbený snímek, každý je pro něj něčím jedinečný. Některé filmy jsou náročné fyzicky, vyžadují dramatická zakončení.